

LAUTAKUNNAN JÄSENEEN ALOITE LIITTYEN FÖLI-LIIKENTEESSÄ KÄYTETTÄVIEN AUTOJEN SISÄTILOJEN INFORMAA-TIOKIELIIN

Föli-liikenteessä matkustajia kyyditsee käsittääkseni yli 200 eri linja-autoa. Liikenteestä poistuu kalustoa ja uusia tulee tilalle mikä on ihan luonnollista. Osa Föli-liikenteessä olevasta kalustosta on sellaista joka on tullut liikentee- seen suoraan fabriikista ja osa sellaista joka on hankittu käytettynä. Ne autot jotka ovat tulleet Föli-liikenteeseen suoraan tehtaalta ovat sisätilojen kaikenlaisen informaation suhteen sellaisia että esimerkiksi hätävaroihin tai rullatuolutilan käyttöön liittyvät opasteet ovat sekä suomen- että ruotsinkielisiä.

Föli-liikenteessä on myös sellaista kalustoa jota on tuotu maahan jostain muualta, esimerkiksi Ruotsista tai Nor- jasta. Puhutaan käsitteestä uitettu kalusto. Pääsääntöisesti tällaisissa autoissa tilanne taas näyttää olevan sellai- nen että esimerkiksi norjankielisiä opasteita ei ole korvattu suomenkielisillä tai ruotsinkielisillä opastuksilla. Auton vaunukolossa on tarroja joissa lukee "denne plass" ja pysähtyy-valossa lukee "stopper".

Autojen kierrättämisessä ja kansainvälisyydessä ei mielestäni ole mitään pahaa - päinvastoin. Sen sijaan Fölin tah- dikkaan brändäyksen ja myös kuntien, varsinkin Turun kaksikielisyyslinjausten perusteella pidän tärkeänä että Föli-liikenteessä käytettävissä olevissa autoissa kaikki informaatio on myös suomen- ja ruotsinkielistä.

Olen ollut asian tiimoilta yhteydessä liikenne- ja viestintäministeriöön josta saadun vastauksen perusteella (jos vastauksen olen ymmärtänyt oikein) linja-autojen sisäopasteiden muuttaminen alueen/kunnan virallisille kielille on mahdollista mutta sellaista ei voida kuitenkaan velvoittaa. Toisaalta asiasta voi kuntalainen tehdä kantelun esi- merkiksi eduskunnan oikeusasiamiehelle. Näin ollen lautakunnan jäsenen aloitteena esitän että Turun kaupunki- seudun joukkoliikennetoimi (Föli) ryhtyy toimenpiteisiin jotta kaikissa Föli-liikenteessä liikennöivissä autoissa kaikki auton sisätiloihin sijoittuva, erityisesti turvallisuuteen liittyvä matkustajainformaatio on myös suomen- ja ruotsinkielistä. Erityisen tärkeänä pidän aloitteessani esittämää asiaa siksin koska bussien sisätilainformaatioissa ei aina ole edes tarkoituksenmukaista kuvasymboliikkaa.

Aloitteeni liitteenä liikenne- ja viestintäministeriöstä saatu kannanotto.

Turussa 5.5.2021

Juha Heikkilä, lautakunnan lietolaisjäsen(vas)

9.4.2021

Hyvä Juha Heikkilä,

Kiitämme yhteydenotostanne liikenne- ja viestintäministeriöön koskien linja-autojen merkintöjä. Pahoittelut vastauksen viipymisestä.

Kielilain (423/2003) 23 §:n mukaan viranomaisella on velvollisuus edistää yksityishenkilön kansallisia kieliä koskevien kielellisten oikeuksien toteutumista käytännössä. Velvollisuus koskee kielilain 3 §:n mukaisesti tuomioistuimia ja muita valtion viranomaisia, kunnallisia viranomaisia, itsenäisiä julkisoikeudellisia laitoksia sekä eduskunnan virastoja ja tasavallan presidentin kansliaa, jollei erikseen toisin säädetä. Julkisessa liikenteessä tämä tarkoittaa sitä, että velvollisuus koskee viranomaisen järjestämää tai hankkimaa joukkoliikennettä, mutta ei täysin markkinaehtoisesti järjestettyä liikennettä.

Kielilain 5 §:n 1 momentin mukaan kunta on joko yksikielinen tai kaksikielinen. Lain 33 §:n 1 momentin mukaan viranomaisten kaksikielisessä kunnassa asettamien kilpien, liikennemerkkien ja muiden yleisölle suunnattujen vastaavien opasteiden tekstien on oltava suomen- ja ruotsinkielisiä, jollei kansainvälisen käytännön mukaisesti käytetä pelkästään vierasta kieltä tai jollei ole kysymys yksikielisestä toimintayksiköstä. Ei kuitenkaan ole täysin yksiselitteistä, koskeeko momentti myös opasteiden vaihtamista julkisessa liikenteessä suomen- tai ruotsinkieliseksi, sillä julkisessa liikenteessä matkustajille suunnatuista kilvistä säädetään erikseen kielilain 33 §:n 4 momentissa. Tämän momentin mukaan julkisissa liikenteessä matkustajille suunnatuissa kilvissä ja tiedotteissa käytettävistä kielistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 92/2002) mukaan asetuksella voitaisiin säätää mm. kaksikielisissä kunnissa harjoitettavassa julkisessa liikenteessä käytettävistä kielistä. Tällaista asetusta ei kuitenkaan ole annettu.

EU:ssa linja-autojen rakennetta säätelee E-sääntö 107 (922/2015), jonka kohdassa 7.6.11 säädetään turvaopasteista. E-säännön mukaan turvaopasteiden tekstimerkintöjen kielestä päättävät hyväksyntäviranomaiset, jotka ottavat huomioon ne maat, joissa hakijan on tarkoitus pitää kaupan ajoneuvoa, ja jotka tarvittaessa toimivat yhdessä kyseisten maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Jos niiden maiden viranomaiset, joissa ajoneuvo on tarkoitus rekisteröidä, muuttavat kielen, tämä muutos ei edellytä uutta tyyppihyväksyntämenettelyä. E-sääntö ei siis velvoita muuttamaan kylttien kieliä, mutta sallii sen.

Näin ollen erillisiä säännöksiä linja-autojen kylttien ja opasteiden kielestä Suomessa ei ole annettu. Mahdollisista huomaamista epäkohdista eli esimerkiksi siitä, että viranomaisen ei ole riittävästi edistänyt kansallisten kielellisten oikeuksien toteutumista julkisessa liikenteessä, on kansalaisen mahdollista tehdä kantelu ylimmille laillisuusvalvojille eli eduskunnan oikeusasiamiehelle tai valtioneuvoston oikeuskanslerille. Kantelu tutkitaan, jos sen perusteella on aihetta epäillä, että viranomaisen on toiminut lainvastaisesti tai jos oikeusasiamies tai oikeuskansleri muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta. Lisätietoa löydätte osoitteesta: <https://www.oikeusasiamies.fi/fi> ja <https://www.okv.fi/fi/>.

Ensisijaisesti kannattaa kuitenkin olla yhteydessä liikenneöitsijään tai siihen viranomaiseen, joka järjestää liikenteen.

Ystävällisin terveisin,

Elina Thorström
Yksikön johtaja, hallitusneuvos
Palveluosasto, markkinayksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö